

Nytt från SVS Smådjurssektions Normgrupp i augusti 2009

Norm om rekommenderad kastrationsålder för katt

Bakgrund:

Normgruppen har på uppdrag från den veterinära intresseföreningen Jamaren diskuterat om det finns anledning att sänka den rekommenderade åldern för kastration av katt. Frågan har uppkommit för att en del uppfödare av raskatter har önskemål om att kunna få kastrera sina kattungar innan leverans. Skälen till detta varierar, men ofta anges att man vill att enbart lämpliga avelsdjur går vidare i avel och att det är en fördel för köparen att få en redan kastrerad katt. Ett annat skäl kan vara att vissa uppfödare inte vill dela med sig av sina avelslinjer. Önskemål kan också komma från ägare till huskatter som blir könsmogna mycket tidigt. Kastration före 6 månaders ålder utförs redan idag av en del veterinärer i Sverige.

Den tidigare rekommenderade gränsen på 6 månader sattes år 2000 av de svenska veterinära intresseföreningarna Sällskapet för smådjursreproduktion och Jamaren. Innan dess ansågs att katten skulle vara könsmogen eller minst ett år gammal innan den kastrerades. En av anledningarna till att en ny rekommendation då tillkom var att många huskatter hann bli könsmogna innan kastration och att därför ett stort antal oönskade kattungar föddes.

Katter som inte ska användas i avel bör kastreras av flera skäl:

1. För att förhindra oönskad reproduktion. Okontrollerad fortplantning leder till djurskyddsproblem. Både förvildade katter och okastrerade huskatter bidrar till ett stort antal oönskade kattungar. I vissa fall kan detta leda till att djurägare själva försöker göra sig av med kattungarna på sätt som strider mot svensk lagstiftning. Djurskyddsorganisationer är överens om att kattägare bör uppmanas att kastrera sina katter för att minska djurskyddsproblemet som orsakas av ett överskott av katter.
2. För att modifiera katternas beteende så att de passar bättre som sällskapsdjur. Okastrerade hankatter kan vara svåra att hålla inomhus, men även löpande honkatter kan upplevas som besvärande.
3. Kastration har positiva effekter på katters hälsa. Tidigt kastrerade honkatter har väsentligt lägre risk att få juvertumörer än intakta honor. Risken att kastrerade honkatter ska drabbas av andra sjukdomar i reproduktionsorganen är minimal. Okastrerade hankatter har en benägenhet att rymma och att slåss med andra hankatter, vilket ökar risken för trafikskador, bitskador och sjukdomar som överförs via bitt såsom FIV.

Normgruppen har tagit del av nedan angiven litteratur och fört interna diskussioner i frågan om lägsta rekommenderade kastrationsålder för katt. Frågeställningen har också remitterats vidare till ett antal personer med särskilt intresse och kunnande beträffande reproduktion och internmedicinska sjukdomar hos katt. De synpunkter som framkommit varierar och det

finns både för- och nackdelar med en eventuell sänkning av den nu rekommenderade kastrationsåldern.

Fördelar med tidig kastration:

När det gäller att förhindra oönskad fortplantning skulle en sänkning av kastrationsåldern med största sannolikhet leda till att detta mål uppnås i större utsträckning. Även om det är ovanligt så förekommer det att honkatter blir köns mogna före 6 månaders ålder.

Tidig kastration av honkatt minskar frekvensen av juvertumörer.

Nackdelar med tidig kastration:

Det är viktigt att den enskilda kattens säkerhet kommer i första hand, särskilt som kastration är ett profylaktiskt ingrepp. Ingreppet är tekniskt sett svårare på en ung individ, med förhållandevis skör vävnad och risk för ökad frekvens av ovarierester.

Vissa studier har visat att epifyslinjerna på tidigt kastrerade katter inte sluts på flera år, och att en ökad risk för epifysfrakturer finns på katter äldre än 1,5 år. Andra studier har inte kunnat påvisa någon ökad frekvens frakturer hos tidigt kastrerade individer.

Uppfödarens önskan att begränsa avelsmaterialet för eget bruk och på det viset minska raskatternas genpool är en hälsorisk för varje kattras. Då ärftliga sjukdomar tycks bli allt vanligare är det av största vikt att värna om den biologiska mångfalden.

Övriga faktorer att beakta:

Studier har visat att unga kattungar inte löper större risk för komplikationer i samband med operationen eller negativ påverkan på framtida beteende eller hälsa (såsom fetma, störd tillväxt och urinvägsproblem) jämfört med katter som kastreras vid 6 månaders ålder.

Gångse anestesimetod vid kastrering av katter från 6 månaders ålder är en kombination av medetomidinhydroklorid/dexmedetomidinhydroklorid och ketaminol kompletterat med smärtlindring. Denna anestesimetod anses inte lämplig vid tidigare kastration.

Byte av hem innebär alltid en stress för en katt oavsett ålder. Sannolikt är det därför fördelaktigt om byte av hem och kastration inte kommer alltför tätt i tid. Kattungar som kastreras efter att de bytt hem bör ha hunnit aklimatisera sig och känna sig trygga i sitt nya hem innan kastrering. Kattungen bör därför ges 2-3 veckor att anpassa sig i sitt nya hem före kastrering. I de fall kattungar kastreras innan leverans bör operationssåret vara läkt varför ca 2 veckor mellan kastration och byte av hem kan rekommenderas. (The Cat Group; www.fabcats.org, 2009)

Tidig kastration av katter efterfrågas av vissa raskattsuppfödare och tidig kastrering utförs redan idag av en del veterinärer i Sverige. Ingreppet kräver att klinik och veterinär har förutsättningar och kompetens för pediatrik kirurgi, samt att anestesi, perioperativ vård och operationsmetod är anpassade efter djurets ålder. Det måste noga understrykas att tidig kastration är olämplig på kliniker som saknar dessa förutsättningar.

Följande norm har antagits i maj 2009:

Normgruppen anser att den tidigare rekommenderade kastrationsåldern för katt, 6 månader, oavsett ras och kön, bör behållas.

De veterinärer som har adekvat kompetens avseende kirurgi, anestesi och perioperativ vård och som utför ingreppet vid klinik som har lämplig utrustning för tidig kastration av katt kan fortfarande välja att, när särskilda skäl föreligger, kastrera katter tidigare än vid 6 månaders ålder.

Litteratur:

Aronsohn MG, Fagella AM. Surgical techniques for neutering 6-14 week-old kittens. JAVMA 1993;202:53-55.

Fass Vet 2009

Fagell AM, Aronsohn MG. Anesthetic techniques for neutering 6-14 week-old kittens. JAVMA 1993; 202: 56-62.

Howe LM, Slater MR, Boothe HW, Hobson HP, Fossum TW, Spann AC, Wilkie WS. Longterm outcome of gonadectomy performed at an early age or traditional age in cats. JAVMA 2000; 217, 1661-1665.

Overly B, Shofer FS, Goldschmidt MH, Sherer D, Sorenmo KU. Association between ovariehysterectomi and feline mammary carcinoma. J Vet Intern Med 2005; 19: 560-563.

Röken Måns. "Prepubertal kastration av katt – möjlighet eller risk" (examensarbete 2002)

Spain VC, Scarlett JM, Houpt KA. Long-term risks and benefits of early-age gonadectomy in cats. JAVMA 2004, 224: 372-379.

StubbsWP, Bloomberg MS, Scruggs SL, Shille VM, Lane TJ. Effects of prepubertal gonadectomy on physical and behavioural developments in cats. JAVMA 1996; 209: 1865-1871.

The Cat Group, www.fabcats.org, Policy statement 1. (webadress 20090609; http://www.fabcats.org/cat_group/policy_statements/neut.html)

Kontaktperson för normen

Anna Lindmark Andersson

Om normgruppen:

Normgruppen utses av SVS Smådjurssektions styrelse och har till uppgift att sammanställa behandlingsnormer i veterinärmedicinska frågor.

Normerna ska fungera som informationsunderlag för Veterinärförbundets medlemmar att ta beslut om behandling.

Medlemmar i normgruppen 2009:

- **Elisabeth Hernblad Tevell**, ordförande

leg veterinär, specialist i dermatologi hos hund och katt. Inriktning dermatologi och internmedicin. E-post; lisa_hernblad@telia.com

- **Wiwian Stern Bertholtz**

leg veterinär, specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar, specialist i kirurgi på hund och katt. E-post; wsb@regdjsh.se

- **Henrik Merin**

leg veterinär, specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar. Inriktning kirurgi. E-post; merin@telia.com

- **Anna Lindmark Andersson**

leg veterinär, specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar. Inriktning dermatologi, reproduktion och internmedicin. E-post; herbarias@telia.com

- **Birgitta Andrén**

leg veterinär, universitetsadjunkt med inriktning internmedicin. E-post; Birgitta.Andren@kv.slu.se

- **Ida Möller**

leg veterinär, specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar, specialistkompetens i oftalmologi. E-post; ida.moller@telia.com

Tidigare publicerade normer finns att läsa på SVS Smådjurssektions hemsida på webadress: <http://www.svf.se/SVS/Sm%C3%A5djurssektionen.aspx>

Förbundets medlemmar är hjärtligt välkomna att höra av sig till någon av oss i normgruppen, lämpligast via e-post med önskemål om normer och med synpunkter.

För Normgruppen

Elisabeth Hernblad Tevell